

Előfizetési ár

MAGYAR

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG^o-ra

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG^o-ra

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban vagy utalvánnyal minden postahivatalnál eszközölhető.

Megrendelés a kiadóhivatalban vagy utalvánnyal minden postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

KIADÓHIVATAL:

Budapest,

Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

VI., Podmaniczky-utca 1.

DOHÁNYUJSÁG.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvessz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felelős szerkesztő és lapnajtudós: **DARÓCZI VILMOS.**

Hirdetések: Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknél minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: Mégegyszer a redukcio kérdéséhez. *Vásárhelyi Lászlótól.* — Észrevételek. *Daróczi Vilmostól.* — Az ó-budai m. kir. dohánygyár, (5 ábrával). *I. Daróczi Vilmostól.* — II. *Zsarnóczay Ernőtől.* — Az orsz. m. gazd. egyes. dohányterm. szakosztályának ülése. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

TÁRCZA: Dal azokról, a kik a dohányt kedvelték. *Dr. Rodicsky Jenőtől.*

Felkérjük azon t. előfizetőinket, akiknek az előfizetése a múlt év végén, vagy

már annak előtte lejárt, hogy — a már ismételve küldött postautalvány lap felhasználásával — szíveskedjenek az előfizetést mielőbb megújítani, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

Még egyszer a redukcio kérdéséhez.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapjának mult számában, a dohánytermelési terület megszorítása tárgyában közölt, a tárgy fontosságához mérten részleteiben nem kifejtett, hanem csak egyes elvi javaslataimra és állításaimra vonatkozólag tett tárgyilagoss észrevételezése és az ügy iránt ezáltal is tanúsított érdeklődése most már arra kényszerít, hogy az igazság és méltányosság szem előtt tartásával, a dohánytermelés érdekében, a felmerített nagyérdékű tárgyat — habár azt hiszem, hogy érvek ellenében már bevégzett tényekkel állunk szemben — részleteiben is kifejtsen, melyre vonatkozó fejtegetéseimnek szives közlést kérem.

Előre bocsájtom, hogy ezt a kérdést első sorban nem a termelők érdekében — a kik különben is bizonyos foku kiáltságot élveznek — hanem a közügy érdekében lévőnek, mint olyat kívánom tekinteni, amelyre van részben állapítva az ország pénzügyi helyzete, amely tehát első sorban mint ilyen jön elbirálás alá, melynél fogva az annál tett célszerű intézkedések nemcsak a termelőt, hanem az ország minden adófizető polgárát egyaránt érintik. A kérdésnek ezen országos fontossága érdekében tehát, a dolog természetéből kifolyólag,

mint kereskedelmi áru előállításánál a kereslet irányában fogjuk helyesen képviselni, a kereslet pedig ma már kizárólag a jó minőség fele irányul, úgy annyira, hogy ha ennek előállítását tudná a kincstár fokozni, akkor nem redukczió, hanem a termelés növelése szükségeltetnék, — kitészik tehát ebből hogy a reformnak oda kell irányulni, hogy azok a minőségek, a melyek nem kelendők, amelyek még a jelenlegi alacsony árak mellett sem nyújtanak a kincstárnak hasznot, azoknak termelése csökkentendő és oda kell a termelést irányozni, hogy a jó minőség előállítása fokoztassék; ezen czél elérésére pedig első sorban az szolgál, ha oly termelőktől vonatik el a termelési engedély, a kik hosszú évek tapasztalatai szerint, jó minőséget — akár talaj, akár égalji viszonyok, vagy a fejlesztés iránti érzéketlenség, indolentia folytán, vagy a kellő intelligencia, avagy a hozzá feltétlenül szükséges kellő felszerelés hiánya miatt — nem képesek produkálni, hanem állandóan azon minőséget szolgáltatják be, amelynek túl felhalmozódása eredményezte azon kényszerítő körülményt, hogy a termelés tekintet nélkül a kincstár érdekére, egyenlően megszorítást szenved, úgy a használható, mint a használhatlan minőséget termelőknél, amely intézkedéssel a dohány mennyisége a raktárakban csökkenni fog ugyan, de a minőség aránya mit sem fog változni, az eredmény tehát az leszén, hogy kevesebb kárt fog szenvedni a kincstár a rossz minőség csökkentése folytán, de ugyan azon arányban kevesebb hasznot is fog huzni a jó minőség előállításának csökkenésével, vagy is nemleges az eredmény. — Tehát nézetem szerint, egy fájdalomos operáció hajtatik végre, amely mellett a munkánsz. téli keresményének egyrésztől elesik, amit szerkesztő ur észrevételével szemben fenntartva, alább leszék bátor indokolni, — a beruházások tíz százalékával károsodik a termelő, amely állítástomat a szerkesztő ur által tett észrevételek folytán oda módosítom, hogy károsodik az a termelő, ki a jó minőség előállításának érdekében eddigelé is áldozott, anélkül, hogy az az országos érdek, hogy a dohánytermelésből a kincstár és közvetve úgy az ország minden lakossa, mint közvetlenül a termelő közönség, megfelelő hasznot huzna belőle.

Belátom én azt, hogy a kormányzatnak legnehezebb része — márcsak azért is, mert hatásában igen messzeirányban nyilvánul — a személyes érdekek elleni harc,

belátom azt, hogy a mi hazafiságunk oda még nem fejlődött, hogy a közérdek irányában még jogosulatlan személyes érdekeinket is mellőzni engedjük, de daczára ennek, akkor midőn a dohánytermelésben azon krízis bekövetkezett, hogy azt egy tizedrészben csökkenteni kell, akkor ezen drasztikus operációt legalább is akként vélem alkalmazandónak, hogy a beteg állapotja javuljon, nem pedig csak akként, hogy az élete fenntartassék.

Áttérve azon állításaimnak indokolására, melyekre szerkesztő ur szives volt észrevételében reflektálni, mint fentebb is bátor voltam említeni, azokat ezek után is fenntartom és a következőkben indokolom: a munkás népek keresete kevesebb lesz, mert bár milyen intézkedést is tegyünk a minőség fejlesztésére, állni fog az mindig, hogy kevesebb dohány becsomózására — most az adja a téli munkát — kevesebb kézierő fog szükségeltetni, mert a minőséget a csomózással már nem javíthatjuk, rossz dohányból a legfigyelmesebb csomózással sem csinálhatunk jót, csak is a dohány helyes osztályozása szerinti elkülönítéssel nyújtunk lehetőséget arra, hogy dohányunk értéke szerint díjaztassék; az a kertész, a ki nálam négy magyar holdat termel, a csomózásnál két és fél hónapra keresztül folyton másod magával dolgozik és miután családjából ennyi munkaerő nem telik ki, napszámossal vagy inkább hónapszámossal egészíti ki ebbeli szükségletét, ha tehát ezentul majdnem félholddal kevesebb terület jut reá: a termelés minőségének fejlesztésével talán minden más munkálással növelheti a munka szükségletét, de a téli munkánál, a csomózásnál alig; szükséglete ez irányban kevesebb lesz, a nép téli keresete tehát ennek folytán fogyni fog.

Azon módosított állítástomat, hogy a beruházások tíz százalékával károsodik az a termelő, a ki a jó minőség előállítására eddig is áldozott, fenntartom, anélkül, hogy szerkesztő ur ellenkező állítását, abból a feltevésből kiindulva, amelyből azt tévé, megtagadnám, — mert mindazon termelőnél, a ki a pajta szükségletét csak a törvény által kötelezett méretre szabta, szerkesztő urnak van igaza; — de miképpen czáfolja meg szerkesztő ur állítástomat azoknál az eseteknél, ahol még egyszer akkora a pajta készlet, mint a mit a törvény elő ír? A kik tehát eddig is kifejtett áldozatokkal, vagy is jobban mondva saját jól felfogott érdekekben, beruházások által képesítették

A magyar kormány kezdeményezésére folytatott

„HUNGARIA“ MŰTRÁGYA, KÉNSAV- ÉS VEGYI IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmány, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: csontliszt-, apodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomassalakat, chiliasótromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket mint: dohány-, szőlő-, répa-, rét-, kender-stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, rez- és vasglicint. — Talaj-elemeknek díjmentesen eszközöztetnek. Felvilágosítással és árgyjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **IX. ker., külső-sorokasí út, régi lóversenyter,** hova a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Mindennemű
műtrágya

Thomas-
salak.

magukat a dohány minőségének javítására, azoknál a beruházás tíz százaléka elvész és azoknál pajta felesleg lesz, a kik pedig nem a termelés érdekét, hanem csak a törvény követelését vették számításba, azoknál a tisztázalék termelés levonásával is pajta hiány fog fennállani, a redukció módszer alkalmazása tehát itt is méltánytalanságot eredményez és a minőség előállítására vajmi kevés javítással fog hatni.

Végül pedig, hogy a termelés véglegesen is be legyen — természetesen megfelelő kártalanítás mellett — vonható, azokon a helyeken, a hol hosszú tapasztalatok szerint a minőségi termelés be nem vált, ezuttal is fentartom, azért, mert az ily termelésnél a kincstár a kártalanítással még mindig nyerni fog, — mert egy állandó károsodástól menti meg magát általa, mert további haszna a kincstárnak az, hogy ugyanazt a termelést oly helyen érvényesítheti, ahol az ő szükségletének megfelelő dohányt kap. — A dohánytermelésnek az okserü vetés forgásra vonatkozó hatását elfogadom, de a termelés csökkentése folytán, közgazdasági szempontból a visszahatás már úgy is nyilvánul, azzal a különbséggel, hogy a jelen esetben eloszlik az összes nagytermelők között, az általam javasolt esetben pedig ott fog ezen káros hatás beállni, ahol a dohánytermelés minőségileg sikertelen; a közgazdasági érdek tehát egyformán lesz érintve, hanem a jogosulatlan egyéni érdek fogna némely helyeken szenvedni, sőt közgazdasági szempontból bírálva a helyzetet, azt az állítást is vagyok bátor koczkáztatni, hogy a termelési helyek gondos megválasztásával, a termelés leszállításának szükségét is el lehetne kerülni, mert ha az által csak egy fokkal is javították a minőség: már akkor nem volna szükséges a termelést csökkenteni, mert a jó dohányból soha sincsen felesleg, a rossz dohány pedig bármily kevés is — sok.

Sok irányban tudnám még indokolni azt, hogy a helyes dohánytermelési politika a termelés csökkentését nem követelheti és amennyiben ennek ellenében még is alkalmazásba hozzátik, abban az alakban mint az most foganatosított czélozatik, korántsem fog a dohánytermelés minőségére avval a

javíthatással lenni, mint a milyen közgazdasági kárt szül a termelés csökkentése.

Vásárhelyi László.

Távol áll tőlem az a szándék, mintha Vásárhelyi László képviselő ural polémizálni akarnék, — s épen azért, nagybecsű közleményre, ezuttal csakis a következőket bátorodom röviden megjegyezni:

A minőségből, a termelés jobb, vagy rosszabb voltát megbíralni igen nehéz feladat. Melyik termelő fogadná el magáról egész egyszerűen azt az ítéletet, hogy ő rossz termelő és rossz minőséget termel? — A minőség szerinti megállapítás tehát kriteriumul igen tág és relativ fogalom.

A mi dohánytermelésünk főkontingensét a vágó anyag képezi és nagyrészen azt is vagyunk hivatva természetni, mert szivar anyagot vajmi keveset tudunk előállítani; — de bebizonyított tény az, hogy ott, ahol részben a szivar anyag megterem, ugyanazon termelőknél az a nagyobb rész, mely nem szivar, hanem vágó anyagot képvisel, ennek alsóbbrendű osztálya rendszeren a lehető legrosszabb vágó anyagot képezi. — szóval ezek a vágó anyagok sokkal rosszabbak, mint a tiszavidéki dohányok. Most tehát melyiket kellene itt, mint rossz minőségű anyagot, illetve mint rossz termelőt tekinteni? — A mi jelenlegi feleslegünket kizárólag ezek a rosszabb vágó anyagok és nagyrészen épen a jobb termelési vidékek alsóbbrendű fajai képezik, s ezekből a legtöbb épen onnan származik, ahol az értékesebb dohányok teremnek. — Hogyan lehetne tehát ezeket a vegyes minőséget adó talajokat és egész vidékeket a termelésből kizárni? — Ezeknek a dohányoknak kell megjavulni, hogy belőlök jó pipadohányok lehessenek; — de ha a minőség csak egy fokkal javulna — amint az igen tisztelt cikkirő ur, a termelési helyek gondos megválasztására nézve mondja — ez által még a czéltől távol állnánk, — mert a tulajdonképeni cél az lenne, hogy minden termelőnél a jobb osztályzatú dohány legyen többségben, s III. osztályú és kihányás lehetőleg kevés, vagy egyáltalán ne is legyen.

A minőséget ugyan a csomózással nem javítjuk, de az anyag értékét igen is

nagyon emelhetjük, — mert mindig igaz marad az, hogy „a jó kertész, a simító asztalon csinálja meg a dohányt”, ami a jelzett értelemben veendő.

Tudom, hogy az igen tisztelt cikkirő urnak, mint elismert kitűnő dohánytermelőnek, kétszer annyi pajtája is van, mint amennyit a törvény előír, s azt is tudom, hogy ilyenek az országban ha nem is épen valami nagy számmal, de bizonyára elegendő vannak; — de már most azt kérdezem én, az általam nagybecsűlt cikkirő urtól, hogy hát elég-e még az a katasztr. holdanként 200 köbméter űrtartalmu pajta is egy rendez termének, főleg ha azt mind benn akarjuk szárítani?

Az igaz, hogy a jó dohányból soha sincsen felesleg, — ezt én már gyakorta hangsúlyoztam, — de a rosszabb még mindig nem fogy, nem kevesbeddik, főleg azért is, mert nagyon sok régi rossz van még folyvást készletben.

Mindez — ismétlem — nem czáfolat és polemia, hanem egyszerűen csak a cikkirő kisért szerkesztői megjegyzés részéről, — mert valamint jól ismerem és nagybecsülöm az igen tisztelt cikkirő urnak a dohánytermelésben való kiváló szakértelmét és nemzetgazdasági szempontból való hivatottságát, ép úgy meg vagyok győződve arról, hogy a kérdés tisztázása czéljából s az ügy érdekében, úgy az előző, mint a fenti becses cikkének megírásában, a legjobb és legnemesebb szándék vezérelte.

Szerkesztő.

Észrevételek.

Az orsz. m. gazd. egyesület dohánytermelési szakosztálya — miként erről lapunk más helyén részletes tudósítást közlünk — folyó hó 8 án látogatott ülést tartott, melyet — a többek közt — Cserháti Sándor m.-óvár. gazd. akadémiai tanár és Buday József debreczeni lakos és ottani dohányszermelő ur előadása tett érdekessé.

Cserháti ur előadása, — melyet ezen czim alatt tartott: „Miért rossz a magyar dohány?” — minden érdemessége mellett, mégis jó részben az elméletre volt építve. Azt mondta a többek

TÁRCZA.

Dal azokról, kik a dohányt kedvelték.

— A „Magyar Dohányuság” eredeti tárczája. —

Áldott levél, melynek fűszeres illata eszméket éleszt — jövel egy ropogós Upmann flor képében, hogy arról a nagy hatalomról zengjék, melynek neve dohány; a melynek birodalma tagasabb, mint a Nagy Sándor, V. Károly, vagy I. Napoleoné volt.

Ellenségeid száma legió volt, de erőt nem vehettek rajtad, mert a veszély óráiban, nehéz megpróbáltatásokban nekéd is voltak Curtiusaid és Mucius Scævolaid, bár az utókor neveikről haláttalanul megfeledkezett jó részint.

Ime Dr. Cheynell, a dohány egyik legádázabb ellensége: I. Jakab angol király — az „Antikapnos” — által 1605-ben elrendelt disputatúra pipával kezében jelent meg, hogy királyával szemben a dohányzás jó ügyéért sorompóba lépjen; és Dr. Barclai 1614-ben költeményt írt a dohány érényeiről, melyet Murray püspöknek ajánlott. Ily előzmények után nincs mit csodálkoznai rajta, hogy Durante, a Velenczében 1617-ben megjelent „Herbario novo”-ban didaktikai költeményben méltányolta az áldados palántát és Thorius 1622-ben éppen himnust írt róla, melynek reprodukcióját fájdalom mellőzmem kell, mert a latin nyelv, a milyen szép, olyan érthetetlen a fin de siècle olvasói előtt, kiknek hiába skandálom a „Hymnus

tabaci” hexameterjeit: Planta beata! Decus terrarum, munus Olympi!

Tartózkodnom kell attól is, hogy a dohány apológóit egy Lonicerus, Lobelius, Agericus, Pankovius illő módon bemutassam, de mint kevésbé méltányolt tény mégis föl kell említenem, hogy a Maison rustique, (mely Parisban 1572-ben első kiadásban jelent meg) szerzői: Charles Etienne és Jean Libault voltak azok, kik a dohányt által végre vitt első csoda kurákat közhírré tévén, nagyban hozzájárultak Amerika e nagy hódítójának népszerűsítéséhez. Közölték pedig a dohány viselt dolgait az első legilletékesebb forrásból, mint ezt jelentésük végén meg is jegyzik: Voilà l'histoire véritable de la Nicotiane, qu'el a plue à Monseigneur Nicot, premier auteur et inventeur de ceste herbe, nous à communiquer mesme donner par escrit.

A XVIII. század orvosai, kik még nem preskibálhattak betegeiknek Cognac-ot, a dohányt és a dohányzást rendelték el és p. pestis-betegeknél orvos es ápoló úgy pórékeltek, mintha lelkük üdve függött volna tőle; mások meg a „Herbe à la reine”-nel burnót képében tömték be orrukat.

Még eddig nem akadt író, ki a pipának fejlődés történetét megírta volna. Kisfaludy ugyan megénekelte a pipáját, de hat azon szerepet, melyet a mi „nagy pipájú kevés dohányú” nemzetünk történetében játszott, vajlon ki énekl meg? Ki méltatja kellőképen a gondűzőt, kiről a bujdosó kuruc bölcselkedve

megemlékezik: „Ejh, eb az anyja, mint élhetek élek, kivetem hassamat a szép verőfénynek és ha éhezem — rágyujtok” ...

Rágyujtok! mily mély értelem rejlik e szóban. Képzéljük el, mily hosszúra nyulhatott volna Mrs. Klopstock „Messias”-a, ha az író főzbe-közbe rá nem gyujt; milyen döcögőssé vált volna Voss Homer-fordítása, ha a bodor füstfellegek daktilusai nem simitanak a német nyelven; hogyan írta volna meg a szalontai jegyző Toldiját, ha hosszú száru pipájából nem szírt volna lelkesedést és — milyen baj érte mindjárt Petőfit, mikor égő pipája kialudott! De azt se feledjük, mily baj éri minduntalan a székes főváros lakóit, hogy a kőmivesség oly sietve dolgoznak! Mi or még nem cigarettáztak, hanem Heibel urm szavaival: „jez lang i ein in mei Sack und trink a Piffle Rauchtakab“ éltek — a házak talán lassabban, de mindenesetre szilárdabban épültek, mint mai nap.

Az isteni Molière elmondattja Don Juannal a dohányról táplált véleményét: „Barmit mondjon is Aristoteles s az egész bölcsészet, mi sem közeletti meg a dohányt. A becsülletes emberek szenvedélye ez s a ki dohány nélkül él, meg sem érdemli hogy éljen.”

S a mint szinpadra hozatott Schaufertnek „Schach dem König” című vigjátékában a dohány királyi ellensége I. Jakab, hasonlóképen Guizkow a Zopf und Schwert-ben bemutatja I. Frigyes Vilmos hirhéd dohánykollegiumat, melyben az akadémikus és udv. boiold, Gundling versenyt pipázott a fejedelmével s még a nem

közt, hogy: az izlés megváltozott és ma már mások az igények: — ezt nemcsak elismerem, de sőt ugyanezt én e lapokban már évek óta gyakran hangsúlyoztam és bőven ki is fejtettem. De hogy a mi dohányaink olyan rosszok volnának és hogy mi a termelés terén nem haladunk: — bármennyire tiszteltem is a tanár urat — de ebben vele egyet nem érthetek, mert bizony haladtunk az utóbbi évtizedben; — és nekem nagy reményem van, hogy ezután még jobban fogunk haladni, mert most már — a rendes nyomon vagyunk.

A tanár ur azt mondta továbbá, hogy — a magyar dohány minőségi hanyatlását (tehát *hanyatlunk!*) nem a termelők szakrtemelmének hiánya, vagy indolenciájára okozza, (tehát akkor még is csak *haladunk!*) hanem mert nem termelünk olyan dohányt, mely a fogyasztók izlésének ma megfelelne. — Ez csak a szivarodohányra szólhat, — de ebből olyat, amely az uri osztály, vagy mondjuk az inyenzebb fogyasztó közönség igényeit kielégítené: olyan szivar anyagot — legyen meggyőződve az igen tisztelt tanár ur — Magyarországon soha nem fogunk termelni. De ha úgy fogunk a termelés terén haladni, amint már megkezdjük, akkor bizonyára még sokkal inkább fog javulni a mi dohányunk, amely dohány különben most is a világ legjobb *pipadohányai* közé sorozható.

Itt tehát nem az a legnagyobb baj, hogy állítólag olyan rossz dohányunk van, hanem sokkal inkább az, hogy a pipázás apad és a szivarozás gyarapszik.

Mi itt sem Sumatra, sem Jáva, sem Cuba, sem Lancast, Deli, Havanah, stb. dohányokat nem fogunk termelni soha, — hisz azoknak a tengerentúli termelőknak, akik a jelzett dohányokat termelik, azoknak a dohánya sem olyan ma már, mint amind régebben volt, pedig a faj ott most is ugyanaz, amilyen a régi volt, hanem a talaj az, amely kiélt és ez a legnagyobb bökkenő, ott épügy mint minálunk is, — hogy t. i. a talaj és talán az éghajlati viszonyok is, kedvezőtlenül megváltoztak.

Abban teljesen osztom a tanár ur nézetét, hogy a mag nemesítésére és a mag megválasztására nagy gondot fordítsunk; — ezt szintén évek hosszu során át folyvást

prédikálom s a más fajú dohányok meghonosítását, a szükséges kísérletezések és pontos megfigyelések alapján, magam is igen gyakran ajánlottam.

Cserháti ur előadta M.-Ovárt végzett kísérleteinek eredményét, kiemelve, hogy nem alkalmas talajon termesztette a dohányt és mégis minő jó eredményeket ért el; — ezt én legkevésbé sem vonom kétségbe, — mert én, az 1892. évben, bizonyára még sokkalta rosszabb földben termesztettem dohányt, itt Budapesten, az én kis kísérleti telepem; — csak azzal a különbséggel, hogy míg a tanár urnak ott minden segédeszköz rendelkezésére állt, addig én itt se megművelt földdel, se semmimő emberi segítséggel nem rendelkeztem, s a szó szoros értelmében mindent magamnak kellett csinálni, sőt azt a kis vad földet a saját kezeimmel ástam fel s a többi munkáját is mind magam végeztem, — és abban a műveletlen földben, víz hiányában, későn, jnniusban ültettem ki a dohányt, mely még kétszer jött is kapott: de mindezek daczára, mondhatom — amint annak idején e lapokban többször ki is fejtettem — az én kis kísérletem fényesen sikerült; amit igen kompetens jeles szakértők elismertek és bizonyíthatnak.

Nekem nem volt alkalom adva az én dohányom felgyártására, de ünnepélyesen kijelenthetem, hogy bámulatos szép eredményt értem el, mert finom szövetű, kitűnő égésű és jó illatú dohányt produkáltam, — míg ugyanazon helyen, ugyan olyan dohányfajból, a kísérletképen más-ként kezelte, illetve nem oly kiváló megmunkálásban részesített töveken, durva, bűzös, rossz égésű dohányok lettek. — Tehát arról szó sincs, hogy a dohányt javítani ne lehetne; — lehet ezt kicsinyben és nagyban egyaránt, — mert nekem arra is volt alkalom, amennyiben jó talajon és nagyban, 80—100 holdon, 18 éven át, kitűnő sikerrel termesztettem dohányt; — tehát minden különös experimentálás nélkül is lehet a dohányon javítani, helyes művelés és megfelelő *mátrágya* alkalmazása által.

Cserháti tanár urnak azt a nézetét sem oszthatom teljesen, hogy a fermentálásban olyan mély titkok volnának elrejtve, a mely

tekintetben neki oly vérmes reményei vannak; — a fermentálás mai napság már meglehetősen szakértelemmel és rendesen vitetik végbe, s ezen a téren és itt Budapestben, 15 éven keresztül, magamnak is elég alkalom volt ezt bőven tanulmányozni, annál is inkább, amennyiben ennek tanulmányozására nagy passzióm és elegendő időm volt s tapasztalataim eredményét több illetékes helyen figyelembe is veték és alkalmazták; — de ettől ugyan oly sokat várni: azt hiszem, hiú reménység.

A fermentálás nemesítésére igen is lehet jövője, olyanformán mint például a hirves dr. *Suchsland* tanár rendszere: finomabb dohány kivonatokkal, vagy a hasadó gombák előállításával, amint erről én Karlsruhében és Mannheimban saját szememmel meg is győződtem; — de természetesen uton, úgy, hogy finomabb dohányokat tegyünk az ordináré dohányok közé s ezeket együttesen fermentáljuk: akkor, ha ez által abban a rossz dohány jobb lesz, de másrészt viszont a jobb dohány a másik által rosszabbá lesz, — tehát ily formán nem igen boldogulhatnánk.

Szivar-dohányfélekét, bármiként fogjuk is a fajt változtatni, csakis ott lehet előállítani, ahol erre a talaj és az éghajlat alkalmas; — mert például Tápó-Bicskén, vagy Nagy-Kátán alig fogunk olyanokat előállítani. — Magyarország dohánytermelő vidékein mértföldeket lehet beutazni, ahol egyetlen szivarfelével sem fog soha megteremni, bármi „félésegeket” hoznánk is be.

Az én szerény véleményem szerint: a már megkezdett ösvényen kell haladnunk, mert a minőséget mi csak is ezen az uton javíthatjuk, — nevezetesen:

Kitűnő őszi mélyítés, a rendes vetésforgás betartása, a magnevelésre való kiváló gond fordítása, továbbá gondos kapálás által a talajnak a lehető porhanyós állapotba hozása, annyiszor kapálván, a hányszor csak gyom mutatkozás s a többi munkának is oszkerüen végzése, — végül alkalmas mátrágya felhasználása, elegendő paja és korai ültetés. Ezek azok a fő szempontok és vezérelvek, amelyek a mi viszonyainkhoz mérten alkalmazandók s amelyek igénybevételével haladni kell.

pipás öreg Dessauer is kénytelen volt, hogy a füstös ensemble-t ne rontsa, legalább „hideg” pipázni.

Látni való, hogy nemcsak holmi rustikus nagyságok, mint a „Rebesser” szerzője: Mokány Bercki — hívei a dohánynak, hanem oly szellemek, mint Eugéne Sue, Prosper Mérimé, Paul de St. Victor, Alfred de Musset is nagy dohányzók voltak; nem is említve Georg Sand-ot (Madame Dudevant) kit cigarettája füstfelhői közt láttam lepingálva.

De a finnyás miss-ek hazájában is a legkiválóbb írók és államférfiak jobbágyi hűséget esküdtek a dohánynak, kezdve a szűz királyné udvari költőjén, ki a dohányt „a mi szent fűtünk”-nek nevezte s nem is említve Spencer-t ki a Fairy Queen-ben éppen „isten” melléknéval ruházta fel. Ott van továbbá Adison, Steele, Prior, Fielding, Milton, Blownfield, Walter Scott, sőt ha nem is éppen a „concert pipások” közt — főlemlíthetjük a dohány kedvelők közt Lord Byron-t s a közelebb elhunyt poeta laureatus Tennyson-t is. Ha Jenő savoyai herceg a zentai győző, csak burnotozott, Sobiesky, Blücher, I. Napoleon és Oudinot tábornok kemény dohányosok voltak, ha nem is oly kemények, mint az angol államférfi Walter Raleigh, ki pipázva ment bölcselmi nyugalommal a vesztőhelyhez.

De hát az államférfiak eljtie is dicsekedhetik erős dohányosokkal. Ilyen volt Lord Brougham, Lord Beaconsfield, Deák Ferencz, gróf Andrássy Gyula s a vaskancellár Bismark

herceg, ki hosszú száru pipáját oly nevezetessé tudta tenni, mint Talleyrand, az angolna természeti diplomata, a burnót-szelencét.

Az emberiség jöltevőinek mondták a dohányt: Haller, Hufeland, Blumenbach és Cornelius van Bontekoe, kinek emléksobrát elérzékenyedve szenteltem, ahitallat füstölve egy jávai cigarrót, a német alföldi Leydenben. Igaz, hogy skadiak fölös számmal oly orvosok is, kik kigyót-bekát kitaláltak a dohányra, annak mérges hatásait fejtegetve. Hogy a dohány lassan ölő mérge: azt igazolja különben Newton és Thomas Hobbes esete is; az első 85, a másik 92 éves kort ért.

De a dohánynak nemcsak az emberek közt vannak hívei, hanem a juhok is roppant kedvelik. Mikor in illo tempore a dohány földre hajtottam ki őket, a sarjudohány legeltetése végett: úgy meghíztak tőle, mint a dudu s volt egy Cziczke nevű kosom, ki a dohányzacskót még a zsebemből is kitoritja; addig nem nyugodott, míg egy jó porció dohánnyal meg nem kínáltam.

De vannak a dohánynak oly hívei is, kik annyira ragaszkodnak hozzá, hogy tengerentúli útjára is elkísérik. Így a Cuba és Havannah-szivarok társaságában egy ezüst-szürkés bogár, az Elaphidion viroratum látogat át hozzánk Európába, mi kisebb baj, mint mikor a kassai Cubába egy cigaroska ezüstszürkés hajtúje téved. De megesik az is, hogy a Virginia, Louisiana és Alabambából importált szivarokkal, mint „blinder Passagier” a Catheram tabaci

bogárnak lárvái kerülnek hozzánk; mit a dohányos ember rendszerint csak akkor szokott észrevenni, mikor a cingatlan erupciók figyelmeztetik rá, hogy a cigáru „erősebb” volt a kelteténél.

De hát mit nekünk Catheramus lárvá vagy cigaroska-hajfűrt? — mindnyájunknak érhet baleset; mi azért csak megmaradunk a Philo-kapnosok táborában, mint az az angol humorista, ki a dohányzás ellen táplált ellenszenről így ír: „Mi is csak az a dohányzás, hogy azt vétségnek tekintik? Titokban azt a nézetet táplálom, hogy a hölgyek csak azért irigykednek rá, mert vetélytársukat ismerték fel benne. A dolog így áll: a dohány nem csak vetélytársa a hölgyeknek, hanem győzelmes ellenfelük is. Tekintsünk körül a nagyvilágban és szerzte azt fogjuk tapasztalni, hogy e vetélytársuk, miként győzi le őket. Németország száznyolcvan év óta pőfékel, Franciaország dohányzik mint egy ember. Azt hiszitek, hogy ezen ellenség Angolországból távol tartható? Ime, nézzétek előhaladását, kérdezzétek a klubokat” — és hozzatehetjük: kérdezzétek a pénzügyminisztereket, milyen jövedelmi forrássá vált a dohányzás a modern államéletben.

Már most nem tudom mivel prezenteljem meg a magyar államot? Elfogyott a csempészett trebinjei és Cynthia sincs oldalomnál, hogy fűrge ujjaival cigarette-t sodorjon nekem. A kassai protekciós-t a vendégeknek kell reserválnom . . . Gyujtsunk rá egy Regalia de la Reina-ra!

Dr. Rodiczky Jenő.

Az ó-budai m. kir. dohánygyár.

A mindinkább fokozódó török pipadohány és szivarka fogyasztás, már 1892 évben szükségessé tette, hogy kizárólag ezen gyártmányok előállítására egy új dohánygyár állítsák fel. A gyár hova leendő felállítására nézve a választás Ó-budára esett, annál is inkább, hogy ezzel a főváros Duna-jobbparti filoxera sújtott szőlősgazdák, illetve családjaik részére egy új kereset forrás nyítsassék.

Hogy ezen választás helyes volt, mutatja az, miszerint nemcsak az óbudai illetőleg budai, hanem a közeli környék szegénysorsu népe is szép számmal van képviselve a már közel 800-ra felszaporodott gyári munkások között.

A gyári telepre keletről két bejárat vezet, míg homlokzata nyugatnak, a közelben levő Háromhátár hegyre néz. (Lásd az 1. ábrát.) ezen előnyös fekvés folytán a gyári telepen és az épületekben mindenütt kitünő jó levegő van.

A gyári udvar — melyre két nagy villamos ivlámpa szórja a világosságot — legnagyobb részben parkírozott, csupán annyi hely van szabadon hagyva, amennyi üzemi célokra szükséges. (Lásd a 2. ábrát.)

A hogy a gyári telepre lépünk azonnal szembe öltik annak három új épülete, melyek a mellett, hogy a modern építéssel minden kellő-cével bírnak, mégis igen szolid stílusban építvék. Ezen épületek közül első sorban a tulajdonképpeni gyártási épület említhető fel, a mely bar csak egy emeletes, mégis négy traktusból áll és pedig: egy félpincze, magas földszint, emelet és padlás, mely utóbbi azonban, hogy az épület kellően kihasználva legyen, igen czélszerűen gyártási termeknek van építve.

mónként levágnak. Itt történik a meg nem felelő dohányrészletek kiselejtezése. Az előválogatott dohányok ládába rakva válogatás czéljából az erre szolgáló munkaterembe vitetnek.

A jobbszárny munkatermében történik a tulajdonképpeni válogatás. Itt egy-egy asztalnál 6 munkás nő dolgozik, kik a különféle, török dohányt levelenként szétzedik s minőségük

egy önműködő köszörfő gép, a mely úgy a dohányvágó, valamint a papírvágó kések élesítését eszközözi, s ezen munkánál csupán egy férfi munkás veszi igénybe.

A másik teremben 3 drb. Röck-féle kisebb méretű gép van, a melyeken az úgynevezett párhuzamos vágás eszközöltetik, — Ezeknek a kis gépeknek a működése valóban gyönyörű.

A gondosan megvizsgált és elegyengetett vágott dohány aztán finom mouslinal bevont keretekre tétetik s papírral letakartatik, hogy a portól megóvassék.

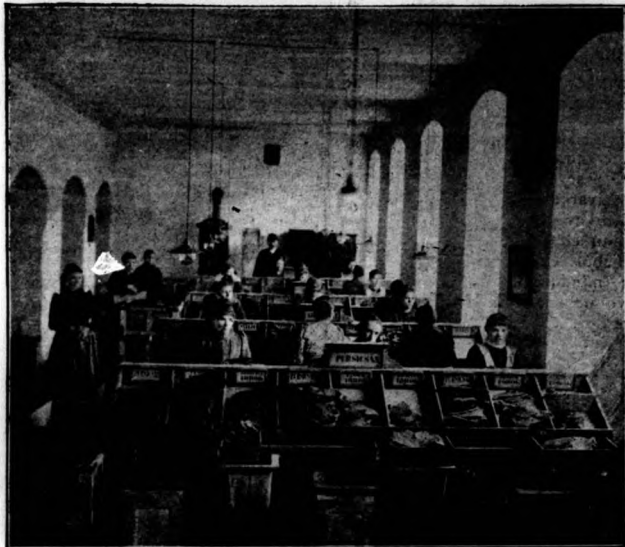
A két dohányvágásra szolgáló front terem között van a möltachi lemezekkel burkolt gépház, a hol a Hofmeister bécsi cég által szerkesztett 16 lóerejű gőzgép van elhelyezve, mely a dohányvágó, és köszörfő és szitalógépek hajtását eszközözi,

Az előbb leirt munkatermekből a vágott dohányoknak az emeletekre való felszállítására két kézi-hajtásra berendezett felhúzó gép szolgál, mely biztonsági művel van ellátva és teljesen elzárható.

A földszint — a pincze beosztásának megfelelően — szintén négy munka teremből áll.

A jobbszárny teremben csomagolják a szivarkákat. A szivarkák kereteken hozatnak ide a gyártástól, s a keretek állványokra helyeztetnek el. A kereteket a csomagolóknak az asztalra helyezik, s a szivarkákat kis bádoglapátocskákkal felszedik és a dobozokba helyezik. A dobozok a jelzék reáragasztása után, állványokra tétetnek s a jelzék megszáradása után deszka ládába csomagolotnak.

A másik szárnyteremben van a pipadohányok csomagolása. Itt a legmeglepőbb az a pedáns pontosság, amellyel a csomagocskák

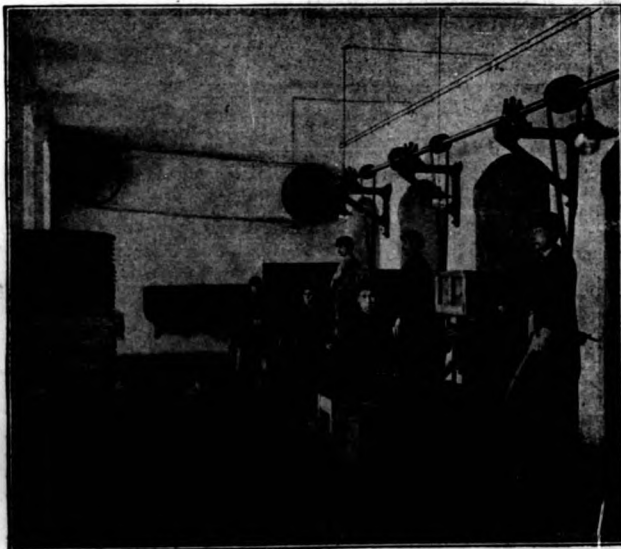
3. Dohányválogatás.

szerint a rekeszekbe beosztott asztalra rakják. (Lásd a 3. ábrát.) Ugymint: Ghiubek, Kir, Pursicsán, Drama, Herczegovinai stb.

A dohányok felvágására szolgáló egyik munkateremben 3 drb. Quester Viimos-féle

nyokra tétetnek s a jelzék megszáradása után deszka ládába csomagolotnak.

A másik szárnyteremben van a pipadohányok csomagolása. Itt a legmeglepőbb az a pedáns pontosság, amellyel a csomagocskák

4. Dohányvágás.

A pincze helyiség, a hol a finom török-dohányok válogatása és vágása történik, ezen czélnak megfelelően aszfalttal van burkolva és négy munkateremből áll. Kettő a dohányválogatásra, kettő pedig a dohányvágásra való munkák teljesítésére szolgál.

A balszárnyon levő teremben történik a török dohányok előválogatása oly formán, hogy a részben kecskeszőrből, részben vászonból készült takarókba burkolt dohánycsomagok, erre a czélra szolgáló állványba tétetnek, a hol a takaró eltávolítása után a dohánycsomók kötelei levetetnek s a dohány kocsiárrészei cso-

dohány vágógép áll, mely a dohányok felvágását eszközözi. (Lásd a 4. ábrát.)

Itt minden egyes gépnél egy-egy férfi munkás helyezi el a gépben a felvágandó dohányt, míg a gépből kihulló felvágott dohányt egy női munkás átvizsgálja s az odahelyezett vászonnal bevont ládába teszi. Innen a dohány a vágógépek közelében állított szitaló géphez vitetik, a hol átszitalatják, hogy az apróbb dohányrészletek eltávolíttassanak s a dohány teljesen tiszta állapotban jusson csomagolás alá illetőleg a szivarkákba.

Ugyanezen terem végében van elhelyezve

5. Szivarka gyártás.

tökéletesen egyforma szabályos alakban készülnek.

A földszint két front termében a szivarka hüvelyek készítettnek, a melyhez a szükséges papír felvágását az egyik teremben elhelyezett s kézi hajtásra berendezett egy Wörner és egy Jaurenaud-féle papírvágó gép eszközözi.

A felvágott szivarkapapír, — előzetes pépelés után — farudacsán körülhajtatik s lera-gasztatik. A hozzá való minden egyes szopóka egy elmésen szerkesztett kis kézi gépen besodortatik, s a farudacsokról levett hüvelybe illesztetik.

Az így elkészített hüvelyek csinos tartályokba helyezve, a szivarka gyártási munkatermekbe vitetnek.

Az emeleten levő négy munkateremben történik a különböző fajú szivarkák gyártása (A szivarka gyártási munkatermet lásd az 5. ábrán.) és pedig ez idő szerint 108 darab Tettlák-féle lábhajtású szivarka gépen, olyformán, hogy az egyik munkásnál a vágott dohányt egy-egy szivarkának megfelelő mennyiségben egy kis teknőcskébe helyezve, s a gépéni ülő munkások adja, a ki a dohányt a gépen elhelyezett gördítő vaszonra önti s az általa oda tartott pergamenpapírra gördíti, az így pergamenbe gördített dohányt kis gyűjtő tartályra helyeztetik; ha a tartály tele van, akkor a szemközti ülő munkásnál átveszi s a dohányt a pergamenpapírból, az asztalra erőstett vaspálczika segítségével a kész hüvelyekbe kitolja. A szivarkák végeiből kiálló dohányzsalak egy szivarkavéglevágó gépen levágatnak. Az ily módon elkészített szivarkákat, megvizsgálás céljából az átvevőnek az asztalra helyezik s minden egyes szivarkát beható vizsgálat alá vonnak, a teljesen kitogástalanok azután kereteket tétetnek s a csomagolási osztályba vitetnek.

A padlás, a mely az épület kellő kihasználása céljából részben gyártási termeknek, részben raktárnak van építve, ugyanolyan beosztással bír mint az emelet.

A jobb szárnyterem raktárul szolgál a felvágott dohány részére, az egyik frontteremben pedig a szertári cikkek vannak elhelyezve.

A balszárny és a másik frontterem is ez idő szerint még rendelkezésre áll ugyan, de azok is szivarkák gyártására fognak használni, a hol teremt szintegy 60 darab szivarka gép felállíthatni.

Minden egyes munkaterem vízvezetékkel van ellátva, a hol egy-egy hatalmas vízcsap biztosítja az államvagyonot a tűzvéstől. A munkások részére termékeny mosógémdenczék vannak felállítva s minden munkateremben s a lépcsőházban villamvilágítás van bevezetve. A termek fűtését 2—2 meidinger szerkezetű kályha eszközöli.

A telep délkeleti szegletén emelkedik az úgynevezett nyers dohányraktár, mely szintén négy traktusból áll.

Ezen épület szerkezetén azonnal meglátászik, hogy mily gond fordítottat arra, hogy az első sorban tűzmentes legyen, miért is minden egyes emelet boltozva van, s az egész épületen a tető gerendáin kívül semmi faanyag nincs. Miután a raktár tisztán török dohányok elhelyezésére szolgál, mely dohányok kis csomagokba vannak baltozva s így kisebb helyet is igényelnek, erre való tekintettel, és hogy az épület kellően kihasználva legyen, az egyes emeletek csak mérsékelt magasságban építvők. A padozat mindenütt cementírozva van, s a dohánycsomagok melyek felszállítására két felvonó gép szolgál — nem a pusztá földre, hanem lefektetett gerendákra helyeztetnek.

Feltűnő csinnal vannak raktározva a vászontakaróba burkolt leginomab török dohányok (Ghinbek). — Ezek tisztán erre a célra készített-deszka állványokra vannak egymás illetőleg fölül helyezve.

A most leírt raktár mellett s a két bejárat között egy földszintes épület áll, melynek helyiségei s azok rendeltetése a következő:

Orvos rendelő szoba; a hol a megbetegedett munkásokat az orvos megvizsgálja. Itt feltalálható a gyors gyógyezésre szánt minden eszköz.

Tűzör szoba, a hol a gyári vagyon megőrzésére hivatott örök felváltva tartózkodnak.

Motózó szoba, a hol úgy a déli, valamint az esti kimenetnél a munkások megvizsgáltanak. Ugyanitt történik azoknak munkába lépésekor a felolvasása s hetenkint a kifizetése, továbbá hideg időjárású itt tartózkodnak, déli színet alatt, a telepen benne meredő munkások.

Végül a portás lakása.

A gyári telepen levő két régebbi épület egyike az igazgatósági irodák elhelyezésére

szolgál, míg a másik földszintes kereszt épület részben műhelyül, részben szertári raktárul használtatik.

Az összes épületek villamvilágítással vannak ellátva.

Azon czéltől pedig, hogy az igazgatóság és a gyártási épület, valamint a raktárban tartózkodó tisztviselők között, az ily üzennél szükséges gyakori érintkezés megkönnyítettessék — házi telefon van berendezve.

Zsarnóczay Ernő.

Az orsz. m. gazd. egyes. dohánytermelési szakosztályának ülése.

Az orsz. m. gazdasági egyesület dohánytermelési szakosztálya, folyó hó 8 án ülést tartott, melyen számosan vettek részt a vidékről is. Jelen voltak: gróf Dessewffy Aurél elnöke mellett — Kállay András alelnök, Graenczenstein Béla min. tanácsos, Baróti Ede, Buday József, Cserhádi Sándor, Daróczi Vilmos, Dumtsa Sándor, Karsai Albert, dr. Keömlény Nándor, Küszler Henrik, Láng Ferencz, Löcherer Andor, dr. Natopj Tivadar báró, dr. Németh József, Propper Samu, Rudnyanszky János, Sándor Pető, Somssich Béla gróf, Sporzon Pál ifj., Schenek István dr., Szlavicskó Rajmond. Az egyesületi tisztviselők részéről: Forster Géza igazgató, Szilassy Zoltán lapszerkesztő, Rubinek Gyula ügyvezető, Paikert Alajos titkár, Buday Barnabás s. titkár.

Az alapszabályok értelmében, a szakosztály elnöke és alelnöke minden évben újra választandók lévén: elnökké gróf Dessewffy Aurél, alelnökké Kállay András egyhangulag megválasztattak.

Az 1892. évi dohányjövődék statisztikájának Szilassy Zoltán által előadott ismertetése élénk eszmecserét idézett elő, egy részről a jövődék, más részről a termelők igényeinek harmoniába hozatala tekintetében. A jelenlévő dohányjövődéki igazgató minden kérdésre megfelelvén, ez uton nem egy kérdés tisztázódott. Az érdekes tárgyalásnak következő pontjai emelkednek ki. 1. A termelési terület redukciója. Ezen kérdés — a lapunkban már bőven ismertetett irányban tárgyalatott és nyert kielégítő felvilágosítást. 2) A dohány kivitelét illetően — örvendő értesült a szakosztály a már régóta tervezett, s mult évfolyamán megalakult exporttársaság működésének biztató eredményeiről. Mult évben mintegy 35 ezer mm. dohány vitetett ki külföldre. A kivitt dohány egy része Tunisz, Tripolisz, Algírba, másik része Hollandiába, Dániába, Svéd és Norvégiába vitetett ki, sőt némi részben már a kényes angol piacon is sikertült a jeget megtörni, amennyiben a mult évben 800 ládat adtak el az angol gyárosoknak. Ez a kivétel ugyan nem nagy, de tekintetbe kell vennünk a kezdet nehézségeit s már a lassu de biztos térbővítés is számbavehető előnyöket biztosít.

3. a dohánytermelési kísérleti állomás létesítése volt azon óhaj, melynek a szakosztály hangsúlyozottan kifejezést adott, — Hogy ezen kísérleti állomás még nem letehetett — elektintve a leküzdendő nehézségektől — nem a pénzügyminiszteriumon s a jövődéken, hanem a földmívelési miniszteriumon mult. A szakosztály erre elhatározta, hogy a földmívelési minisztert a dohánytermelési kísérleti állomás felállítására érdekében feliratilag fogja megkeresni.

Elnök, a szakosztály nevében, meleg köszönetet mondott a doh. jöv. közp. igazgatóság főnökének, szives felvilágosításaiért.

A dohánykórók megsemmisítés tárgyában, a megsemmisítés módjára nézve azon határozati javaslatot terjeszti be a pénzügyminiszteriumhoz a szakosztály, hogy a mennyiben a dohánykórónak juhlegelőként való felhasználására a termelő engedélyt nem nyer, köteles a kórókat alásztantani, s ha ez nem kivihető, az illető tabla szélén összegyűjteni s egy rakásban hagyni, míg a fagy meg nem semmisíti a sarjleveleket.

Ezután a felsőtszavidéki gazdasági egye-

sületnek pártolás végett az O. m. g. e.-hez is megküldött felirat került tárgyalás alá, melyben nevezett egyesület a pénzügyminiszterium 1887-ben kiadott azon rendeletének, hogy ugyan azon földön 5 éven belül dohányt csak egyszer termelhet — megváltoztatását kéri, mert tekintettel a Nyírvidéken divó három nyomásos rendszerre, a gazdaközönségre e rendelet végrehajtása nagy kárral járna. A szakosztály e mellett állást nem foglalhat, mert annak idejében a dohány minőségére e határozattan kedvező befolyású intézkedést ő maga is javasolta; azonban a kisgazdákra nézve, a kik a háromnyomású beosztott területi nehézségek miatt a rendeletnek önkremenésük nélkül eleget nem tehetnek, az engedélyt megadandónak véleményezi s a felsőtszavidéki gazdasági egyesület kérvényének azon pontjához hozzájárul, hogy Szabolcsmegye községeiben három nyomásban gazdálkodó kisebb termelőkre nézve a szóban forgó miniszteri rendelet, a méltat. yosságh lehető számba vetésével, ne terjesztessék ki.

A szakosztályi ülés végén két előadás is volt. Az első Cserhádi Sándor, a magyar-óvári gazdasági akadémia tanára tartotta, e czímen: *Miért rossz a magyar dohány?* Fejtései során azon konkluziókra jutott, hogy a magyar dohány minőségi banyatlását nem a termelők szakértelmének hiánya, vagy indolenciája okozza, hanem mert nem termelünk olyan dohányt, a mely a fogyasztók izléseinek ma megfelelne, nem helyezünk ez okból súlyt a jobb dohánypajtás termelésére, hanem természetjük a rég fajtaikat, melyek míg azelőtt pipadohánynak jók voltak, ma szivardohánynak többé meg nem felelők; kénvelészetetből a régi fajtaikhoz ragaszkodva a vetőmagok okoskört termelésével, főként azonban javításával és nemesítésével nem törekedünk; nem termeljük a legtöbb helyen a dohányt oly talajban, a mely a dohánynak valóban meg is felelő; sokan vannak kivált a kistermelők között, a kik a dohánytermeléshez alig értenek, mert kiképzési ebeben a tekintetben nem nyerne, de nem is nyerhetnek, mert nincs hol; végül a dohánybeviteli hivatalok a kiképzésnél nem kezelik a dohányt megfelelőleg, mert arra a szükséges tudományos kutatások eredményeinek hiáival biztos támpontjaik nincsenek is. — A másik előadást Buday József debreczeni földbirtokos tartotta, a ki az ő dohánytermelési eljárását ismertetette.

VEGYESEK

— **Jókai Mór** ötvenéves írói jubileumát, a világhírű magyar író halhatatlan érdemeihez méltó — páratlan lelkesedéssel és nagyszerűséggel ünnepelte a közel mult napokban az egész Magyarországon. A Dohányuság, mint a magyar gazdasági szakirodalom egyik szerény munkása, szintén részt kíván venni a nemzet közérzületében, s határtalan hódolatának tiszteletteljes kifejezésével járul a nemzet büszkeségének fálzásados írói jubileumához.

— **Thier József**, m. kir. pénzügyi tanácsos, a dohányjöv. központi igazgatóságnál, nyugalmoban vonult. A köztisztvisletben álló régi érdemes tisztviselő helyét — mint halljuk — a főváros egyik közszeretettben álló dohánygyári igazgatójával fogják betölteni.

— **Halalozások.** **Göndöcs Benedek** pusztaszeri apát és gyulai lelkész, folyó hó 4-én, szivszélhűdésben meghalt. A fardhatlan tevékenységéről és nemes jótékonyaságáról országosan ismert és tisztelt népszerű főpap elhalálása érzékeny veszteség a közjóra, melynek egész életét szentelte. A hazai dohányügy is egyik jelesét gyászolja a boldogultban, aki az okoskört dohánytermelésnek, szóval irással, aldozatkészséggel mindig lelkes munkása volt. — **Kohner Károly** földbirtokos, a humanus emberbarát, a közügyek ügybuzgó támogatója, a kitűnő gazda és legjelesebb dohánygyártó termelőink egyikének e hó elején történt elhalálása is méltán kelté fel a közérzvetet. A Dohányuság is két nemes barátját és mindenkori jóakaróját veszte a két érdemes hazafiban. Legyen áldott emlékezetük!

— **A dohánybeváltás,** a nagyobb beváltóközrtekben még országsszerte javában folyik s csak a kisebb közrtekben (Érsekujvár, Fadd, Temesvár, Csenger, Csetnek, Fogaras, Csongrád, Nagybecskerek, Jászberény,) ért véget a beváltás, melynek eredményéről lehetőleg mielőbb részletes tudósításokkal fogunk szolgálni. — A budapesti beváltóhivatalban, az utóbbi napokban beadott dohányok közül említésre méltók: a Rakovszky István pta adnósi gondosan kezelt, szép dohányja; — Adler Manó alberti-irsai dohányja, mint tavaly, ugy az idén is igen szépen sikerült, s az ideinek különösen a munkája kitűnő; — Tolnay Lajos inárcs-kakuci termelése (beadta Nedelkő Tamás tisztartó.) nagy szakértelemről és gondos kezeléstről tanuskodik; — Pálóczy Horváth István, Örkényből, miként évek óta mindig, ugy az idén is kitűnő szép dohányokat szállított, — Csányi Ágost csányi dohányja helyes megmunkálása által érdemel említést. Miként a vidéki beváltásokról értesültünk: Kállay András szabolcsmegyei főispán mintegy 800 mtrm oly kitűnő minőségű dohányt adott be, hogy sem nedves, sem kiányás nem volt benne, ami azt bizonyítja, hogy a szárításra elegendő épülettel rendelkezik, s amellet dohányjai kiváló gondos és okszerű kezelésben is részesülnek. — Leopold Sándor pta ózsaki nagytermelő az idén is remek szép dohányokat szállított. — Buday József pta szerepi dohányja szintén kitűnően sikerült.

— **Dohánytermelésünk és a fogyasztás.** E czim alatt figyelemre méltó hosszabb közlemény jelent meg legutóbb a „Földmívelési Érdekeink” mezőgazdasági jeles szaklapban, s a jól megírt cikket érdemesnek tartjuk bő kivonatban olvasóinkkal is megismertetni; közlendőink halmaza miatt azonban ezt csak jövő számunkban adhatjuk.

— **Dohánymag.** Eredeti számoshái, valamint gálócsi persa sah-tabak d'or dohánymagvak kaphatók, lapunk szerkesztőségében.

— **Ajánlkozás.** Egy 30 éves okleveles gazdász, ki már egy nagy hitbizományi uradalomban, mint gazdasági irnok alkalmazva volt, s a m. kir. dohányjövédék szolgálataiban, mint gyakornok, 6 év óta működik, egy nagyobb uradalomban, hol a dohánytermelés is üzeti, segédtszti állást keres. — Megkereséseket szíveségből közvetít a lap szerkesztősége.

Szerkesztői üzenetek.

Rakovszky István urnak, Budapest. Nagybecskü támogatásáért fogadjja Nagyméltóságod hálás köszönetünket.

Dr. Rodiczky Jenő urnak Budapest. A rendkívül érdekes tárczacikket, mely dióhéjban a dohánynak egész kulturtörténelmét adja, olvasóink bizonyára nagy élvezettel fogják olvasni. Nagyon köszönjük.

Vásárhelyi László urnak, Lökősháza. Mindenkor megtiszteltetésnek tekintjük s örömmel és köszönettel vesszük, ha becses közleményeivel lapunkat szerencsélteni.

Láng Ferencz urnak, Budapest. A beküldött szép czikk, egyik disze leend jubileumi számunknak. Ezer köszönet érte!

Zsarnóczay Ernő urnak, Budapest. Köszönet, a gyár szakszéri. érdemes leírásáért. Magánlevélben mielőbb bővebben.

Stelwaller Ödön urnak, Szeged. Becses levelét vettük, s lapunk iránti ismert öszinte jóakarátát nagyon köszönjük. A röviden jelzett figyelemre méltó eszméivel behatóan fogunk foglalkozni.

Becker Antal urnak, Jászberény. Ha nem nagy volt is az eredmény — amiről nem tehet — szives jóakarátát teljesen méltányoljuk és köszönjük.

Mezey Ödön urnak, Eisztra-Terebes. Becses cikket köszönettel vettük, s közleményeit máskor is szívesen látjuk. A cikkek — szükségességnek láttal megjegyzéseinkkel — már ki is van szedve, de közlendőink halmaza, s főleg lapunk mai technikai beosztása miatt, csak jövő számunkban közölhetjük.

Bodó Ignác urnak, Nyíregyháza. Ujabbi cikkeit köszönettel vettük, s jövő számunkban közöljük.

Engländer Miklós urnak, Álmosd. Az utalvány melléklése tévedésből történt, ami a százakra menő expediciónál könnyen érthető. Az előfizetés csakugyan márczius végén jár le.

A teks. m. kir. dohánybeváltóhivataloknak. A lapunk zártáig beküldött előfizetési gyűjtések eredményét a következőkben van szerencsénk kimutatni:

Debreczen:	I. gyűjtő iven 11.
"	II. " " 8,
"	III. " " 6,
Budapest:	15,
Jászberény:	5,
Csenger:	4,

Hejdu-Dorogh:	3,
Barca:	3,
Érsekujvár:	3.
(u. m. Ordódy Pál, Ordódy Kálmáné, Deutsch József.)	
Kisvárdá:	2,
Nyíregyháza:	1.

Fogadják mindannyian a kifejtett ügybuzalom és szives fáradozásaikért hálás köszönetünket, — azon kérelemmel, hogy a beváltás még hátralévő tartama alatt, az összes beváltóhivatalok és tisztviselő urak, kegyeskedjenek lapunk ajánlása és terjesztése által, bentünket becses támogatásukban részesíteni.

Magasfoku koncentrált kénsvas kálit 95%

mint leghatásosabb trágyaszert

dohány alá

valamint különleges és kitűnőnek bizonyult

dohánytrágyát

ajánlanak jutányos áron:

HEILINGER JÁNOS és TÁRSA, műtrágyagyárosok.

Központi iroda: Bécs, VII. Lindengasse 2.

4-8

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárosok

Bécs, II. Táborstrasse 76. sz.

Alapított 1872. Kiténtetve több mint 350 arany, ezüst- és bronz éremmel minden nagyobb kiállításon. 600 munkás.

A gyárakban készülnek a legjobb

Cséplőgépek

kéz-, járgány- és gőzhajtásra.

járgányművek

1-6 vonóállat befogására.

Legújabb gabonarosták, trieurók, kukoricza-morzsolók, széna- és szalmasajtók

készajtásra, állók és szállítókészülékekkel.

Árjegyzék ingyen. — Képviselők felvétetnek.

6-10

E K É K

1-, 2-, 3- és 4 vassal

Boronák és hengerek szántóföldek és rétek számára.

Szeckavágók, darálók, répavágók,

Blunt-féle szabad, zöldtakarmány-tajtók.

Szállítható

takarék-üstök

mint takarmány-fűllesztők és ipar-mosó-készülékek.

Sajtók minden célra, valamint bor- és gyümölcs-sajtókra önműködő szab.

„Syphonia“

szőlő- és növénypermetezők.

Frommer A. Herrman utóda

Főüzlet:
V., Tükör-utca 5.

magnagykereskedése.
Budapest.

Fióküllet:
VI., Andrásy-ut 1.

Luczernát, muhart és bükkönyt a legmagasabb napi áron vásárol.

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik. ➡

7-24

Dohánytermelők figyelmébe!

Van szerencsénk, az általunk néhány év óta forgalomba hozott s igen jónak és sikerültnek bizonyult

**dohány melegágy takarónak való
Molino-szövetre**

a t. dohánytermelő urak becses figyelmét felhívni, illetőleg arra kérni, hogy tekintettel az évenként emelkedő nagy keresletre, melynek következtében alig vagyunk képesek gyorsan és pontosan szállítani, becses megrendeléseiket méltóztassanak mielőbb hozzánk juttatni, hogy azokat a kellő időben teljesíthessük.

A szövet 85-88 centimeter széles, ára méterenkint 22 krajczár.

Kitűnő tisztelettel

Rosenthal testvérek utódai,

mint a Molino-szövet egyedüli elárúsítói. BÉKÉS-CSABÁN, főter.

2-4

SZÁVOSZT ALPHONS

csász. és királyi udvari szállító
magkereskedés és gazdasági cikkek üzlete

Budapest, V-ik kerület, Arany-János-utca 11-ik szám

ajánl szavatolt minőségű

G a z d a s á g i, konyhakerti és virágmagvakat, kerti szerszámokat,

G é p o l a j a t, kocsikenőcsőt, carbololetmot. kátrányt,

S z a p o n á r i a gyapjúmosópor, i. szaponária gyökér,

K a z a l t a k a r ó k, ponyvák, zsákok,

I. R é z g á l i c z (kókázó),

Vevő vagyok mindennemű gazdasági magvakra.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

5-24